

АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хангайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргааны 2024 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: АРА-2025/11/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.open.audit.mn

Архангай аймаг
2025 он

Дарга, Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа
Утас: 7033-3141

Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn
Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар

Утас: 7033-2860

Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn

Ахлах аудитор Г.Цог-Эрдэнэ

Утас: 99210906

Цахим хаяг: Tsogerdeneg@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт дээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Нутгийн захиргааны ордон, А корпус, 2 дугаар баг,
Эрдэнэбулган сум, Архангай аймаг, 65139,
Утас/Факс: (976) 7033 3141,
Цахим шуудан: arkhangai@audit.gov.mn

2025. 02. 20 № 27
танай _____-ны № _____-г

ХАНГАЙН НУРУУНЫ БАЙГАЛИЙН
ЦОГЦОЛБОРТ ГАЗРЫН ХАМГААЛАЛТЫН
ЗАХИРГААНЫ ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР
ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ Ч.ЛУВСАНДАГВА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Хангайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргааны 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Хангайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргааны 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант онд Байгаль орчин, аялал жуулчлалын Сайдын 2024 оны 06 дугаар сарын 12-ны өдрийн Б/28 дугаар тушаалаар Хангайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргааны даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгчээр томилсон ба 2025 оны 02 дугаар сарын байдлаар Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамнаас удирдах албан тушаалын сул орон тоонд сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулаагүй байна.

Аудитын гол асуудал

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хамгаалалт хөтөлбөрийн үндсэн үйл ажиллагааны, харуул хамгаалалтын, байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх, ургамал хамгаалал, ажил олгогчоос олгох тэтгэмж зэрэг 5 арга хэмжээний хүрээнд улсын төсвөөс 917,845.4 мянган төгрөгийн төсөв баталж, гүйцэтгэл 92.9 хувь буюу 853,379.5 мянган төгрөгийг зарцуулж, үлдэгдэл 64,546.3 мянган төгрөгийг улсын төсөвт буцаан төвлөрүүлжээ.

Бусад асуудлын хэсэг

Тус байгууллага нь 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 6 үндсэн зорилтын хүрээнд 24 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга

хэмжээний хэрэгжилтийг Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яамнаас 92.3 хувьтай үнэлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Т.БАЙГАЛМАА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>70,832,297.41</u>	<u>46,786,220.46</u>
34	УРЬДЧИЛГАА	1,500,000.00	232,067.00
34600	Урьдчилж гарсан зардал	1,500,000.00	232,067.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	69,332,297.41	46,554,153.46
354	Хангамжийн материал	69,332,297.41	46,554,153.46
35410	Бичиг хэргийн материал	1,442,075.00	682,875.00
35420	Аж ахуйн материал	14,866,822.41	12,127,378.46
35440	Түлш, шатах тослох материал	880,000.00	-
35470	Бусад хангамжийн материал	52,143,400.00	33,743,900.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>2,186,330,624.61</u>	<u>2,046,590,276.26</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	2,186,330,624.61	2,046,590,276.26
392	Биет хөрөнгө	2,097,060,924.61	1,969,829,393.26
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,229,516,070.00	1,228,785,468.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(181,307,486.36)	(209,806,008.53)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	589,983,612.35	589,683,612.35
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(149,448,040.17)	(205,488,722.01)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	243,206,301.87	231,725,315.87
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(64,520,209.14)	(74,446,295.88)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	147,102,678.66	140,595,676.66
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(56,924,213.93)	(58,369,447.59)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	457,647,679.99	462,871,353.99
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(118,195,468.66)	(135,721,559.60)
393	Биет бус хөрөнгө	89,269,700.00	76,760,883.00
39301	Программ хангамж	91,845,000.00	93,112,933.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(9,184,500.00)	(22,961,250.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	6,609,200.00	6,609,200.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>2,257,162,922.02</u>	<u>2,093,376,496.72</u>
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>2,257,162,922.02</u>	<u>2,093,376,496.72</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,257,162,922.02	2,093,376,496.72
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	134,172,451.17	134,172,451.17
51101	Өмч: - төрийн	134,172,451.17	134,172,451.17
512	Хуримтлагдсан үр дүн	1,947,941,167.13	1,784,154,741.83
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,947,941,167.13	1,947,941,167.13
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	(163,786,425.30)
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	175,049,303.72	175,049,303.72
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>2,257,162,922.02</u>	<u>2,093,376,496.72</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,064,781,892.02	1,077,242,909.92
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	355,040,692.02	63,275,152.92
120	Нийтлэг татварын бус орлого	355,040,692.02	63,275,152.92
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	21,018,005.00	24,072,000.92
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	21,018,005.00	24,072,000.92
1200017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Үндсэн хөрөнгө	265,338,187.02	26,184,152.00
1200018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого -Бараа материал	68,684,500.00	13,019,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	709,741,200.00	1,013,967,757.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	655,756,700.00	896,845,400.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	655,756,700.00	896,845,400.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	53,984,500.00	116,822,357.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	52,816,900.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	53,984,500.00	64,005,457.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	-	300,000.00
132002	Засгийн газрын, Засаг даргын нөөц хөрөнгийн санхүүжилт	-	300,000.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,018,316,151.12	1,241,029,334.58
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,018,316,151.12	1,241,029,334.58
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	967,552,051.23	1,101,072,341.67
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	468,753,837.99	678,954,336.00
210101	Үндсэн цалин	257,664,500.00	328,247,800.00
210102	Нэмэгдэл	153,825,382.24	228,942,947.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	25,993,278.29	85,464,700.00
210104	Урамшуулал	31,270,677.46	36,298,889.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	58,282,115.33	85,567,506.80
210201	Тэтгэврийн даатгал	39,899,328.98	58,248,678.19
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,694,038.36	6,836,346.48
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,755,230.60	3,429,852.35
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	907,470.29	3,429,852.35
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,026,047.10	13,622,777.43
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	25,770,997.87	25,725,139.21
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,286,037.87	1,552,021.00
210302	Түлш, халаалт	23,311,415.00	23,311,415.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,173,545.00	861,703.21
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	16,996,781.19	36,775,215.95
210401	Бичиг хэрэг	2,048,737.04	2,351,700.00
210402	Тээвэр, шатахуун	9,910,000.00	12,245,500.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	980,007.92	1,302,572.00

Хангайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргааны 2024 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	140,000.00	140,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	156,450.00	183,500.00
210408	Бараа материал ахталсны зардал	3,761,586.23	20,551,943.95
2105	Норматив зардал	120,700.00	120,700.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	120,700.00	120,700.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	93,912,550.00	24,401,300.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	66,600.00	65,300.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	66,101,000.00	9,764,000.00
210604	Урсгал засвар	27,744,950.00	14,572,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,536,400.00	7,006,600.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,536,400.00	7,006,600.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	66,992,021.00	55,070,611.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	65,063,975.00	52,986,540.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	935,550.00	990,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	383,536.00	531,936.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	268,000.00	237,175.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	286,000.00	270,000.00
210807	Газрын төлбөр	54,960.00	54,960.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	233,186,647.85	187,450,932.71
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	93,500.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	215,000.00	215,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	232,971,647.85	187,142,432.71
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	50,764,099.89	139,956,992.91
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	20,400,000.00	75,410,680.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	20,400,000.00	11,420,000.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	-	63,990,680.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	30,364,099.89	64,546,312.91
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	30,364,099.89	64,465,855.91
213305	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг		80,457.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	<u>46,465,740.90</u>	<u>(163,786,424.66)</u>
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	0.60	0.64
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	0.60	0.64
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	(0.60)	(0.64)
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	<u>46,465,740.30</u>	<u>(163,786,425.30)</u>

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	<u>730,759,205.00</u>	<u>1,038,039,757.92</u>
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	21,018,005.00	24,072,000.92
120	Нийтлэг татварын бус орлого	21,018,005.00	24,072,000.92

120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	21,018,005.00	24,072,000.92
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	21,018,005.00	24,072,000.92
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	709,741,200.00	1,013,967,757.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	655,756,700.00	896,845,400.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	655,756,700.00	896,845,400.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	53,984,500.00	116,822,357.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	52,816,900.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	53,984,500.00	64,005,457.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	-	300,000.00
132002	Засгийн газрын, Засаг даргын нөөц хөрөнгийн санхүүжилт	-	300,000.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	730,759,205.00	1,018,089,757.92
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	730,759,205.00	1,018,089,757.92
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	679,995,105.11	878,132,765.01
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	468,753,837.99	678,954,336.00
210101	Үндсэн цалин	257,664,500.00	328,247,800.00
210102	Нэмэгдэл	153,825,382.24	228,942,947.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	25,993,278.29	85,464,700.00
210104	Урамшуулал	31,270,677.46	36,298,889.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	58,282,115.33	85,567,506.80
210201	Тэтгэврийн даатгал	39,899,328.98	58,248,678.19
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,694,038.36	6,836,346.48
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,755,230.60	3,429,852.35
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	907,470.29	3,429,852.35
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,026,047.10	13,622,777.43
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	25,770,997.87	25,725,139.21
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,286,037.87	1,552,021.00
210302	Түлш, халаалт	23,311,415.00	23,311,415.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,173,545.00	861,703.21
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	14,186,007.92	14,984,072.00
210401	Бичиг хэрэг	1,992,500.00	1,992,500.00
210402	Тээвэр, шатахуун	10,790,000.00	11,365,500.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	980,007.92	1,302,572.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	140,000.00	140,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	283,500.00	183,500.00
2105	Норматив зардал	120,700.00	120,700.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	120,700.00	120,700.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	29,301,100.00	13,020,300.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	66,600.00	65,300.00
210604	Урсгал засвар	29,234,500.00	12,955,000.00
2107	Томилот, зочны зардал	3,536,400.00	7,006,600.00
210702	Дотоод албан томилот	3,536,400.00	7,006,600.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	79,828,946.00	52,445,611.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	77,900,900.00	50,361,540.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	935,550.00	990,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	383,536.00	531,936.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	268,000.00	237,175.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	286,000.00	270,000.00
210807	Газрын төлбөр	54,960.00	54,960.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	215,000.00	308,500.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	93,500.00

210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	215,000.00	215,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	50,764,099.89	139,956,992.91
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	20,400,000.00	75,410,680.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	20,400,000.00	11,420,000.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	-	63,990,680.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	30,364,099.89	64,546,312.91
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	30,364,099.89	64,465,855.91
213305	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг		80,457.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	≡	<u>19,950,000.00</u>
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	-	19,950,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	19,950,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	-	19,950,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	-	19,950,000.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	≡	<u>(19,950,000.00)</u>
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	≡	≡
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	-	-
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		-
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2023 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	134,172,451.17	175,049,303.72	1,947,941,167.13	2,257,162,922.02
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	134,172,451.17	175,049,303.72	1,947,941,167.13	2,257,162,922.02
C08	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	134,172,451.17	175,049,303.72	1,947,941,167.13	2,257,162,922.02
D01	2024 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	134,172,451.17	175,049,303.72	1,947,941,167.13	2,257,162,922.02
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	134,172,451.17	175,049,303.72	1,947,941,167.13	2,257,162,922.02
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(163,786,425.30)	(163,786,425.30)
D09	2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	134,172,451.17	175,049,303.72	1,784,154,741.83	2,093,376,496.72

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Д/Д	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү дүн	Хувь
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	917,845,400.00	917,845,400.00		100
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	917,845,400.00	937,795,400.00	19,950,000.00	102.17
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	853,854,700.00	812,410,865.01	41,443,834.99	95.15
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	676,305,600.00	632,739,586.00	43,566,014.00	93.56
210101	Үндсэн цалин	328,247,800.00	328,247,800.00		100
210102	Нэмэгдэл	220,058,100.00	182,728,197.00	37,329,903.00	83.04
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	85,464,700.00	85,464,700.00		100
210104	Урамшуулал	42,535,000.00	36,298,889.00	6,236,111.00	85.34
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	84,538,200.00	78,965,356.80	5,572,843.20	93.41
210201	Тэтгэврийн даатгал	57,486,000.00	53,765,819.19	3,720,180.81	93.53
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,763,000.00	6,325,390.48	437,609.52	93.53
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,381,500.00	3,162,695.35	218,804.65	93.53
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,381,600.00	3,162,695.35	218,904.65	93.53
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	13,526,100.00	12,548,756.43	977,343.57	92.77
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	28,778,300.00	25,725,139.21	3,053,160.79	89.39
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,836,000.00	1,552,021.00	283,979.00	84.53
210302	Түлш, халаалт	24,769,400.00	23,311,415.00	1,457,985.00	94.11
210303	Цэвэр, бохир ус	2,172,900.00	861,703.21	1,311,196.79	39.66
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	13,093,700.00	12,984,072.00	109,628.00	99.16
210401	Бичиг хэрэг	992,500.00	992,500.00		100
210402	Тээвэр, шатахуун	10,365,500.00	10,365,500.00		100
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,412,200.00	1,302,572.00	109,628.00	92.24
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	140,000.00	140,000.00		100
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	183,500.00	183,500.00		100
2105	Норматив зардал	120,700.00	120,700.00		100
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	120,700.00	120,700.00		100
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,145,300.00	3,145,300.00		100
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	65,300.00	65,300.00		100
210604	Урсгал засвар	3,080,000.00	3,080,000.00		100
2107	Томилолт, зочны зардал	6,636,000.00	6,606,600.00	29,400.00	99.56
210702	Дотоод албан томилолт	6,636,000.00	6,606,600.00	29,400.00	99.56
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	37,114,300.00	51,815,611.00	14,701,311.00	139.61
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	34,339,700.00	49,731,540.00	15,391,840.00	144.82

210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	61,200.00		61,200.00	
210803	Даатгалын үйлчилгээ	990,000.00	990,000.00		100
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	700,500.00	531,936.00	168,564.00	75.94
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	400,000.00	237,175.00	162,825.00	59.29
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	513,100.00	270,000.00	243,100.00	52.62
210807	Газрын төлбөр	109,800.00	54,960.00	54,840.00	50.05
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,122,600.00	308,500.00	3,814,100.00	7.48
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,907,600.00	93,500.00	3,814,100.00	2.39
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	215,000.00	215,000.00		100
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	63,990,700.00	125,384,534.99	61,393,834.99	195.94
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	63,990,700.00	63,990,680.00	20	100
213208	Хөдөө орон нутаг тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	63,990,700.00	63,990,680.00	20	100
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг		61,393,854.99	61,393,854.99	
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		61,393,854.99	61,393,854.99	
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		-19,950,000.00	19,950,000.00	
	Дотоод эх үүсвэрээр		-19,950,000.00	19,950,000.00	
1	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	917,845,400.00	917,845,400.00		100
131	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	896,845,400.00	896,845,400.00		100
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	896,845,400.00	896,845,400.00		100
132	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ				
133	ТӨСВИЙН ЗАХИРАГЧДААС				
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	21,000,000.00	21,000,000.00		100
1E+06	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	21,000,000.00	21,000,000.00		100
124	БУСАД ЭХ ҮҮСВЭР				
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл				
2	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1		100
5	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	24	22	2	91.7
6	Удирдах ажилтан	1	1		100.0
7	Гүйцэтгэх ажилтан	19	17	2	89.5
8	Үйлчлэх ажилтан	4	4		100.0

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	-	97,091,900.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	-	97,091,900.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	-	85,671,900.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	-	46,214,750.00
210102	Нэмэгдэл	-	46,214,750.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	-	6,602,150.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	-	4,482,859.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	-	510,956.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	-	267,157.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	-	267,157.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	-	1,074,021.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	-	2,000,000.00
210401	Бичиг хэрэг	-	1,000,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	-	1,000,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	-	9,875,000.00
210604	Урсгал засвар	-	9,875,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	-	400,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	-	400,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	20,580,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	-	20,580,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	11,420,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	11,420,000.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	11,420,000.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-	52,816,900.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	52,816,900.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	52,816,900.00

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт **19,950.0** мянган төгрөгийн 1 алдаа¹ илэрснийг аудитын явцад бүрэн залрууллаа.

Залруулсан алдаа:

- ✓ Тус байгууллага нь 2024 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангаар төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан 19,950.0 мянган төгрөгийн төмөр хайс хашлагыг бүртгээгүй орхигдуулсныг аудитын явцад залруулан үндсэн хөрөнгөд тусгуулж тайлагнав.

Аудитаар нийт **3,217.2** мянган төгрөгийн зөрчил² илэрсэнд 1 албан шаардлага хүргүүлээ.

Аудитаар залруулагдаагүй 1 зөрчилтэй асуудлын материаллаг алдаа зөрчил нь 3,217.2 мянган төгрөг бөгөөд тогтоосон 2024 онд гүйцэтгэлийн материаллаг байдлын дүн **10,325.7** мянган төгрөгөөс бага, шинж чанарын хувьд материаллаг бус байх тул **Өөрчлөлтгүй дүгнэлт** өглөө.

5.1 Албан шаардлага

5.3.1. Хангайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргааны даргын 2024.12.17-ны өдрийн А/31 дугаар тушаалаар тус байгууллагын 2023 оны төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар "Өөрчлөлтгүй" дүгнэгдсэн нягтлан бодогч, нярав нарт 3,217.2 мянган төгрөгийн балансын урамшууллыг цалингийн сангаас олгосон зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллах албан шаардлага хүргүүлээ.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Төсвийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн хөрөнгийг зөрүүтэй бүртгэсэн	1	19,950.0			1	19,950.0	1	19,950.0				
Дүн												

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил	Үүнээс
--------------------	-------------	--------

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

**Хангайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын хамгаалалтын захиргааны 2024 оны
санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
балансын урамшууллыг цалингийн сангаас олгосон	1	3,217.2			1	3,217.2		-				
Дүн	1	3,217.2			1	3,217.2						

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
ХНБЦГХЗ								-
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
ХНБЦГХЗ	0	0	0	0	0	0	0	0